

18 ЛИПНЯ, НІЧ

З гуркотом відчинились двері, і до спальні ввалився Йоахим. Вона почула важке сопіння, а згодом сморід алкоголю, перемішаний з потом і часником. Міцно стиснула повіки й заніміла, відчуваючи на сідницях його витягнену долоню, якою він намагався задерти її нічну сорочку. Рвучко відіпхнула його руку і швидко пересунулась на край ліжка. Він почав щось злісно бурмотіти собі під ніс. Згодом ліжко затряслось, затремтіло, і все затихло. Їй відлягло лише тоді, коли почула його голосне хропіння.

Не спала, вичекала до півночі. На вежі місцевого костелу бамкав дзвін. О двадцять третій він бив одинадцять разів, а через годину, опівночі — лише притишеним, немічним, самотнім глухим ударом. Так, ніби втомлений недільними месаами і щедрими вечереми парафіяльний ксьондз знав, що не варто будити його та прихожан. Тихо вислизнула з ліжка. З шухлядки кухонного креденса витягнула з-під мотлоху заховану пачку цигарок. До високої кришталевої склянки накидала кісточок льоду й налила віскі. Те саме в другу. Сила на бетонну підлогу балкона, поставивши обидві склянки на купі побитих, колись дуже давно світло-коричневих, а тепер брудно-сірих, потрісканих плиток, які Йоахим на початку минулого літа наказав зірвати якомусь облицювальнику, плануючи покласти замість них дошки. Одне літо минуло, друге, а купи плиток надалі займають половину балкона, прикриваючи почорнілий бетон.

Вона сперлася плечима об шкарубку поверхню стіни і глибоко затягнулася цигаркою. Відчула запаморочення. А так насправді, то вона курить раз на рік. І віскі п'є лише раз на рік. Вісімнадцятого липня. І лише раз згрішила. Того року. Вісімнадцятого липня. Двадцять років тому. Може, і не смертним гріхом, але, мабуть, головним, бо ті інші невинні незначні попередні гріхи навіть не вартують роздумів, не те що сповіді.

Простягнула руку по склянку й пила так довго, аж відчула на губах холод від кісточок льоду.

Двадцять один рік тому. У Парижі...

Летовище. У терміналі повно людей, але в ньому тихо, як у катедрі зі скла та бетону. Так, ніби до нього прибули тільки глухонімі. Вона виразно чує свої кроки, відлуння яких багаторазово посилюється мармуровою плиткою. Поспішаючи, омиває групу людей з камерами та мікрофонами в руках. Швидко підходить до важкої кремово-білої стійки. Раптом перед стійку виходить старший, сивоволосий чоловік у темно-синій формі із золотистим значком авіакомпанії. Запитує англійською: чи вона, бува, не чекає когось із цього рейсу. Коли вона підтверджує це коротким кивком голови, чоловік міцно хапає обидві її руки і тихо каже, цідячи слово за словом, дивлячись їй в очі:

— 800 не прилетить...

Вона бачить себе. Дуже чітко. Стоїть ще спокійна. Якусь мить вона дивується, чому цей незнайомиць стискає її руки. Враз чує його голос, ніби розтягнений у часі, ніби відтворений зі сповільненої магнітофонної плівки: «Усі загинули...». Відразу ж після цього вона повертає голову, думаючи, що це дивне речення сказане не до неї, а до когось, хто стоїть позаду. Але позаду нікого нема. І тоді починає розуміти ті слова:

— Чи був там хтось із Ваших близьких? Нам дуже прикро...

Простягнула руку за другою склянкою. Попіл, що звисав із затисненої між тремтливими пальцями цигарки, осипався на бурштинову рідину, що зблискувала в місячному світлі. Хвилину вона дивилася, як він потопає сіро-чорними, круглими пилинками, що, розпущені, назавжди зникають у безвісті, і їй ставало ще сумніше. Проковтнула сльози, запалила ще одну цигарку. Подумалось, що вона, певно, уже трішки п'яна. Тоді зазвичай або замовкає, або ж відчуває непереборне бажання розмовляти. Та лише з собою. Аби ніхто ні про що не запитував, не коментував, не дивувався, не вдавав, наче все розуміє чи навіть співчуває, хоча вона чудово знає, що абсолютно нічого не розуміє й не чує поготів.

Зараз так само відчувається.

Хоче про це говорити. Сама з собою. Коли наближається до стану сп'яніння, самих розмислів їй уже не вистачає. Мусить вголос висловити свої думки, вивільнити їх з голови. І обов'язково мусить їх почути. Часто це зовсім не монолог. Вона справді розмовляє сама з собою, ставить собі запитання; якщо вдається, сама собі на них відповідає, дискутує, іноді навіть свариться сама з собою. Нібито біля неї стоїть або сидить якась друга, інша вона. Дуже це дивне, а на думку її іпохондричної приятельки Уршули, шкідливе й небезпечне, адже є «безперечним симптомом неминучої шизи, і я на твоєму місці записала б усе це на телефон і помчала з тим до психіатра, ти ж, прецінь, ту шизу маєш у генах». Щодо цього останнього, то Аліція, безперечно, мала рацію. Насправді успадкувала це від свого батька. На щастя, це єдине, крім кольору очей, що має від нього. Він також, повертаючись п'яний з роботи, передусім — у повній мовчанці — без жодної на те причини товк маму. Коли вона падала, притискав її взуттям до підлоги.

— Дуже добре це пам'ятаю... — розпочинає вона.

Говорить тихо сама до себе, стискаючи пальцями склянку, так, ніби хоче її розчавити.

— А також те, як я кинулась на нього, відтягаючи його ногу у великому заболоченому черевіку з заіржавілими набійками на каблуках. Пам'ятаю також, як мене копнув. І смак крові на губах, і синяк на стегні, і піну на його роті.

— І ніколи того не забуду, курва, до кінця життя.

— А далі він розсівся, як паша, за кухонним столом, розгойдувався на стільці й бурмотів щось до себе довгими монологами. Наостанку розмовляв практично лише з собою, адже був постійно п'яний...

— Що я тепер лепечу? Ну що?! Я ж, прецінь, хочу про нього говорити! І про вісімнадцяте липня, двадцять років тому. І про мій гріх, який хочу обійняти і ще раз согрішити.

— Тоді на тому летовищі я також плакала. Вперше в житті не витиснувши з себе жодного звука. Я вила в конвульсіях, але тільки всередині себе. Досі не розумію, чому саме так. Мабуть, думали, що я втратила голос або ж збожеволіла. Якийсь арабський бородань-санітар з глибоким шрамом на щоці, якого

викликав той працівник ТВА у формі, висмикнув у нього мою ліву руку і мовчки почав щось впорскувати у вену. Навіть не запитав моєї згоди. Притьмом біля санітара з'явився той молодий хлопець з рецепції. Штовхнув санітара, і голка шприца злегка підняла вену, напинаючи шкіру на передпліччі. Однак її не проколола. Я не відчула жодного болю. Жодного. Так, ніби та голка стирчала не в моїй, а в чийсь чужій жилі. Санітар злісно вигукнув щось арабською. Хлопець з рецепції не звертав на нього ані найменшої уваги. Пропхався наперед, вимахуючи перед моїми очима зім'ятим листком паперу, кричав щось польською. Спершу я подумала, що він верещить у моєму сні; що той санітар зі страшним шрамом впорскнув мені щось подібне до наркозу, я тієї ж миті заснула, а хлопець з готелю перший з'явився в моїх сонних мареннях.

— Колись, а було мені, мабуть, дванадцять років, я падала з гойдалки і вивихнула палець, мені його вирівнювали під наркозом. І перше, що я почула під тим наркозом, також був крик. Той, який я дуже добре знала. Страшний, п'яний крик мого батька. Хоча голос був спотворений, хрипкий, тріскучий, ніби з мегафона; однак, без сумніву, це був його голос. Мій батько в тому сні, який я ніколи не змогла забути, кричав на мене з якогось дуже темного, вузького коридору, вирізаного із ще глибшої темряви. Темрява в теміні та його крик, а там, на тому летовищі, було ж дуже світло й дуже тихо. Отож це не міг бути наркоз.

— Не пригадую собі, які слова того хлопця з рецепції дійшли до мене раніше. Ті, що «він живий», чи ті, що «він летить до тебе». Однак пам'ятаю, що простягнула руку за тією карткою, вихопила її і почала читати. Коли утретє дочитала до кінця, серце мені аж стиснуло й перехопило дух. Відштовхнула санітара, відштовхнула хлопця з рецепції, а далі того мовчазного, сивоволосого в темно-синій формі.

— А може, вони самі розступилися? Ні. Мабуть, ні...

— Принаймні я почала проштовхуватися крізь величезний і зовсім не мовчазний натовп. Усюди на підлозі з плиток я бачила ноші. Під стінами, біля стійок, біля мармурових вазонів з квітами. На них лежали, сиділи або тулились люди. Вони за-

туляли обличчя долонями, молилися, але переважно плакали. А над ними посхилялись інші люди. У білих фаргухах, відблискових жилетах, у чорних сутанах, а черниці у срібно-сірих. З гучномовців линув спокійний голос дикторки, який повторював безупинно французькою, англійською та німецькою, що «літак компанії TWA, номер рейсу 800, з Нью-Йорка до Парижа з технічних причин сьогодні не здійснить посадки».

— Але ж, курва його мама! Треба було мати жахливе німецьке почуття порядку, щоби вигадати щось таке, як-от «технічна причина», для опису того, що сталося з тим літаком. Хоча, по суті, це не розминулося з правдою. Розбитий на тисячі уламків внаслідок удару об поверхню океану літак справді не може літати через звичайні технічні причини. Я й досі пам'ятаю сюрреалістичний за тих обставин спокій голосу тієї дикторки. Ніколи цього не забуду.

— Також пам'ятаю, що трохи згодом я сиділа на якійсь порожній лавці, саме навпроти молочно-білих дверей, які зі скрипом то розсувались, то засувались; а хлопець з рецепції навколішки переді мною запевнював мене, що «він обов'язково вийде з цього коридору».

— А потім з цим важко було впоратись, я почала врешті плакати й мене охопила якась хвиля вдячності, що розливалася всередині мене, від паху до плечей. І я захотіла її неодмінно висловити, а позаяк не знала кому, почала дякувати Богові.

— Хоча в Бога вже тоді я не вірила...

— І саме тієї миті знову розсунулись ті скрипильні молочно-білі скляні двері...

— Він вибіг. На мить затримався. Вдивлявся, нервово роззираючись довкола.

Уперше справжній. Незмінно на віддалі, але нарешті не віртуальний. З крові, кісток. І очей.

Вона підняла порожню склянку. Язиком всунула кавалок льоду до рота. Решту висипала на долоню і протерла нею потріскану шкіру на обличчі.

— Він побачив мене. Коли повільно рушив до мене, я відразу ж забула про Бога, і про вдячність, і про те, що з тим розмазаним слізьми макіяжем і гігантським синяком після голки під

ліктем маю вигляд занедбаной наркоманки. Я захотіла зірватися з тієї лавки, мчати до нього. Доторкнутись до нього.

— І лише тоді до кінця повірити.

— Але я не могла. Мої ноги немовби злилися з мармуровою плиткою.

— Може, це й добре? Може, у цьому був якийсь план? Жінка не повинна бігти до чоловіка. Навіть та, що закохана. Передусім така не повинна...

— Пригадую, коли він наблизився до моєї лавки і подивився на мене тими своїми величезними небесно-сумними очима, я приклала палець до вуст, даючи йому знак, щоби він нічого не говорив.

— А потім... — зітхнула, запалюючи наступну цигарку.

— Потім це вже тільки...

У вітальні несподівано спалахнуло світло. Вона перелякалася. За мить почула кроки. Похапцем зім'яла цигарку на кісточках льоду в склянці і заховала її між ногами, прикривши їх нічною сорочкою.

Він прокинувся від хвилі тепла. Якоїсь дивної, бо мав таке відчуття, що це тепло гладить лише його плечі. Повільно розплющував повіки. Веселки — подумав він, дивлячись крізь примружені очі. Багато малих веселок, які заходять одна на одну! Що таке? Вони справді вчора ввечері вдихали травичку, але не надто багато. Звичайно, замало, щоби мозок був на кайфі аж до ранку. По самокрутці для кожного. Не більше. Надя, викуривши половину своєї, розстібнула блузку й зняла бюстгальтер. Він пам'ятає все, що відбувалося згодом, але як вони опинилися в ліжку — взагалі не пригадує. Зрештою, це не вперше. Йому зовсім не була потрібна трава, щоби здійснити справжній *trip* під час їхнього сексу. Колись, у якомусь крутому варшавському готелі поблизу станції, вони кохалися в по-декадентськи великій лазничці. Очі йому вивернулися. Мабуть, немає у світі таких опіатів, які б виграли у змаганні з її губами...

Він широко розплющив очі і якусь мить лежав нерухомо, щоби зібратися з думками. Ця величезна кількість веселок — це ж оптика! Бінго! Немає ніякого продовженого кайфу. На Надиній шкірі висихали краплі води. Вони утворили мікроскопічні хмарки пари, яка розщеплювала світло. Як у призмі. Так само, як це відбувається в справжній веселці на небі після дощу. Багато призм — це міради веселок. На її спині, сиднищах і на стегнах. А делікатні дотики світла на спині? Це — звичайна термодинаміка. Надя причепила дешевий, куплений на розпродажі китайський вентилятор до похилої стелі своєї кімнатки в мансарді. Уже тиждень панувала справжня тропічна спека. Він сам просвердлював отвори в дошках стелі, прикріплюючи того монстра. Величезний вентилятор пропрацював якихось п'ятнадцять хвилин. Потім лише ліниво повертав крильцями, ледве пробиваючись ними крізь зависле, нерухоме

повітря, густе від вологи, як прозорий желатин. Крила вентилятора були такі великі, що їхні кінці доходили до середини шиби дахового вікна, вирізаного в стелі. І, обертаючись, затінювали його. Ось звідки це погладжування.

Він придивлявся до Надиної спини та сідниць. З її тонкою талією вони мали вигляд приклеєного до її тіла серця. Прорізаного навпіл вузькою щілиною. Одразу ж над нею опуклість — занадто велика. Так, ніби еволюція залишила їй занадто багато решток мавпячого хвоста. Він обождував цю опуклість. Доторкався кінчиками пальців, цілував, прилипавав губами, лизав, видихав на неї повітря. Іноді він м'яко покусував шкіру, яка покриває цю опуклість, із ледь помітними, світлими волосинками, які, як за командою, піднімались угору. Надя тоді починала голосно дихати, рухати стегнами й шепотіти те своє солодке: «Якубе, що ти знову зробиш зі мною...». Не «робиш», а саме «зробиш зі мною»...

Він беззвучно зсунувся по простирадлі вниз, доторкнувся губами до маленької веселки на тій опуклості й прошепотів:

— Добридень, серденько...

Вона різко повернула голову. Мовчки дивилась на нього відсутнім поглядом. Він побачив сльози на її очах.

— Чому ти плачеш? Що таке?! — запитав, клякаючи над нею.

Вона повернулася і, лягаючи на спину, прикрила груди розгорнутою книжкою. Довго не відповідала. У тиші кінчиками пальців делікатно погладжувала його щоки та губи.

— Це через цю книжку... — прошепотіла вона за якусь мить.

Він зиркнув красчком ока на потріскану й витерту в декількох місцях вицвілу брунатно-помаранчеву обкладинку, на якій зображена пара, що цілується.

— Хм, книжку? — прошепотів він, притискаючи зап'ястя її руки до губів.

За мить, на приховуючи здивування, він запитав:

— Ти плачеш через книжку?! Ти? Така велика дівчинка? Я думав, що ти вже не читаєш таких книжок, — додав він із ноткою насмішки в голосі.

— Тобто конкретно яких? — відповіла вона і раптово піднялась на дітках. Книжка повільно сповзла на її живіт, оголюючи груди.

— Ну, таких... Таких... — затаився він, не в силах закінчити і шукаючи відповідного слова.

Він побачив роздратування в її очах. І навіть вловив добре йому знайоме нетерпіння у звучанні її голосу. Він дуже добре знав, що коли Надя із сильним притиском інтонує те своє «конкретно», це, як правило, є провокацією до дискусії, а часто і до суперечки. Він дуже любив дискутувати з нею, а також деякі суперечки, головним чином тому, що вони чудово після них мирилися; однак тепер, зранку в ліжку, поруч із нею нагою, це було останнє, чого би він міг хотіти.

— Ну, таких...

— Назвімо це, ну, нехай буде, романтичних, — закінчив він і нахилив голову, намагаючись поцілувати її груди.

Вона не дозволила йому. Спочатку схрестила руки на грудях, а потім, спираючись долонями на його чоло, підняла його голову догори і, дивлячись в очі, запитала:

— А ти? Ти ніколи не плакав над книжкою?

У її голосі він відчув твердість і ту добре знану йому зухвалість.

— Я не пригадую таких книжок, — спокійно відповів він, — хіба що якісь ідіотські книжки з рекомендованої літератури. Тоді, напевно, так.

І додав за мить із насмішкою:

— Я плакав від злості, що повинен витратити час на такі дурниці.

— Це дуже дивно, — тихо відповіла вона, не реагуючи на його жарт.

— А що тут такого дивного? — запитав він.

— Тому що ти дуже вразливий. Досі я ніколи не зустрічала такого вразливого хлопця, як ти. Тому для мене це дивно. Дуже дивно.

Вона повернулася на бік і виставила свої сідниці, притискаючись до його живота. Якусь мить вони лежали мовчки, приліпившись одне до одного.

— Для свого виправдання, — прошепотів він у якийсь момент, — я можу лише додати, що я, мабуть, не плакав над книжками, але, читаючи листи, звісно, що так. І то навіть досить часто. Якщо тобі аж так залежить на моєму плачі й читанні.

— Знаєш, ти ніколи мені не розповідав про це, — тихо відповіла після довшої перерви.

Він почув смуток у звучанні її голосу. Раптом вона повернула до нього обличчя і відсунулася на край ліжка. Вони зустрілися поглядами.

— Ми знаємо одне одного вже майже рік, спимо разом, — сказала вона, крутячи пасмо свого волосся довкола пальця. — Ти знаєш кожну частинку мого тіла, ми їмо за спільним столом. І вечері, і сніданки. Я розпускаю для тебе волосся. Я не боюся біля тебе боятись, я не соромлюся ані плакати, ані мати дурні напади сміху, ти купуєш мені тампони, знаєш їхній розмір, ти клав мене до ліжка зовсім п'яною, дивився на мене, коли я мастурбувала. Я показала тобі свої думки, надії, мрії. А це — набагато більше, ніж голизна. Мою біографію з першого класу початкової школи до тепер ти знаєш настільки докладно, що, використовуючи мої фотоальбоми, міг би легко з того зробити документальну *Instastory*. Я могла б ще довго це перераховувати. Ти все про мене знаєш. А також і про мою сім'ю. Запалюєш зі мною в їхню пам'ять свічки на цвинтарі. Ти знаєш про мене в тисячу разів більше, ніж моя мати.

— І ти це знаєш від мене, — твердо додала вона згодом і запитала: — А я? Я, — сказала, сама відповідаючи, — я насправді знаю лише те, що ти одинак, що живеш з батьками, і що тебе прийняли на навчання без іспиту, бо ти виграв якусь олімпіаду. А крім цього, мені нічого не відомо про твоє минуле. Так, ніби в тебе не було ніякого минулого. Так, ніби все твоє життя розпочалося лише торік у серпні. Коли ти зустрів мене. Чи ти це помітив, Якубе? — тихо запитала й замовкла.

Він слухав її геть здивований, з недовірою. Щось, що розпочалося з невинного питання, питання-турботи, — подумав він, — поступово стає своєрідною серйозною розмовою про їхні стосунки. Він зовсім не очікував такої реакції.